Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. vasario 10 d.
(OR. en)

6281/23

PROCIV 7
DEVGEN 28
COHAFA 15
COCON 13
JAI 147
IPCR 12

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. vasario 9 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	C(2023) 400 final
Dalykas:	2023 m. vasario 8 d. KOMISIJOS REKOMENDACIJA dėl Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslų

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2023) 400 final.

Pridedama: C(2023) 400 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 02 08
C(2023) 400 final

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2023 02 08

dėl Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslų

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2023 02 08

dėl Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslų

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo, ypač į jo 6 straipsnio 5 dalį[1],

kadangi:

(1) Sprendimu Nr. 1313/2013/ES nustatytu Sąjungos civilinės saugos mechanizmu (toliau – Sąjungos mechanizmas) siekiama stiprinti Sąjungos ir valstybių narių bendradarbiavimą ir sudaryti palankesnes sąlygas koordinuoti veiklą civilinės saugos srityje, siekiant gerinti gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į jas sistemų veiksmingumą;

(2) pagal Sprendimo Nr. 1313/2013 6 straipsnio 5 dalį Komisija turi, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, nustatyti ir plėtoti Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslus civilinės saugos srityje ir priimti rekomendacijas, kad jie būtų apibrėžti kaip neprivalomas bendras pagrindas, kuriuo būtų remiami prevencijos ir pasirengimo veiksmai nelaimių, kurios sukelia arba gali sukelti daugiašalį tarpvalstybinį poveikį, atveju;

(3) Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslų geografinė taikymo sritis apima Sąjungą bei jos valstybes nares ir Sąjungos mechanizmo veikloje dalyvaujančias valstybes[2] pagal Sprendimo Nr. 1313/2013 4 straipsnio 4a dalį ir 4 straipsnio 12 dalį;

(4) gaivalinės ir žmogaus sukeltos nelaimės Sąjungoje vyksta dažniau ir yra sunkesnės. Dėl klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo rizika Sąjungoje didėja, nes su orais susijusių įvykių, kenksmingos taršos, vandens trūkumo ir biologinės įvairovės nykimo atvejų būna dažniau ir jų mastas didėja. Negana to, nelaimės daro vis didesnį poveikį tarpvalstybiniu mastu ir įvairiems sektoriams. Nelaimės ne tik nusineša gyvybes ir daro poveikį žmonių sveikatai, bet ir kenkia ekonominei gerovei, daro nepataisomą žalą aplinkai, biologinei įvairovei ir kultūros paveldui. Todėl atsparumas nelaimėms turėtų būti didinamas Sąjungos lygmeniu ir valstybėse narėse. Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai turi padėti didinti atsparumą nelaimėms ir gerinti Sąjungos ir jos valstybių narių gebėjimą įveikti dabartinių ir būsimų nelaimių padarinius. Didinant atsparumą labai svarbu laikytis visapusiško ir integruoto požiūrio į nelaimių rizikos valdymą;

(5) atsparumo nelaimėms didinimas turėtų būti grindžiamas konkrečiais horizontaliaisiais principais ir metodais;

---

[1] OL L 347, 2013 12 20, p. 924.

[2] Atsižvelgiant į Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 28 straipsnio 1 dalį, kai daroma nuoroda į valstybes nares, turi būti laikoma, kad ji aprėpia ir Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 4 straipsnio 12 dalyje apibrėžtas dalyvaujančiąsias valstybes. Sąjungos mechanizmo veikloje dalyvauja Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Islandija, Juodkalnija, Norvegija, Serbija, Šiaurės Makedonija ir Turkija.

(6) prie šios rekomendacijos pridedami Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai nustatyti bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis;

(7) nustatant Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslus itin daug dėmesio skirta konkretiems pažeidžiamų grupių poreikiams. Į jų poreikius turėtų būti atsižvelgiama Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslus įgyvendinant ir peržiūrint;

(8) įgyvendinant ir toliau plėtojant Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslus, kad būtų padidintas bendras Sąjungos ir jos valstybių narių gebėjimas įveikti gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių padarinius, turėtų būti siekiama sinergijos ir papildomumo su atitinkamomis tarptautinėmis atsparumo didinimo sistemomis, pavyzdžiui, Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programa, ir kitomis sektorinėmis Sąjungos atsparumo didinimo iniciatyvomis;

(9) todėl reikia gilinti ir plėsti bendradarbiavimą, kad jis apimtų ne tik civilinės saugos srityje, bet ir kitose srityse veikiančias nacionalines ir atitinkamas subnacionalines valdžios institucijas, taip pat pagrindinių paslaugų teikėjus, įskaitant transporto sektorių, ir privačiojo sektoriaus suinteresuotuosius subjektus, nevyriausybines įstaigas, mokslinių tyrimų bendruomenę ir kultūros paveldo ekspertus. Laiku paskelbiant duomenis prieinamu ir sąveikiu būdu, kad juos būtų galima vėl naudoti, bus sudarytos palankesnės sąlygos tarpsektoriniam ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui;

(10) toks bendradarbiavimas gali apimti ir civilinį bei karinį bendradarbiavimą pagal Sprendimą 1313/2013/ES[3];

(11) valstybių narių kompetentingos institucijos, Komisija ir atitinkamos Sąjungos agentūros, veikdamos kiekviena pagal savo įgaliojimus, turėtų būti pasirengusios reaguoti į įvairių rūšių ir masto gaivalines ir žmogaus sukeltas nelaimes, įskaitant pramonines, avarijas jūroje ir kitas su transportu susijusias avarijas, ekstremaliąsias sveikatos situacijas ir krizes, kurioms būdingas neapibrėžtumas, ir trikdomuosius įvykius, dėl kurių galėtų kilti pavojus civilinės saugos operacijoms ar veiklos tęstinumui;

(12) pagal Sprendimo Nr. 1313/2013 6 straipsnio 5 dalį Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai turi būti grindžiami dabartiniais ir į ateitį orientuotais scenarijais, kuriuose, be kita ko, būtų atsižvelgiama į klimato kaitos poveikį nelaimių rizikai, praeities įvykių duomenis ir tarpsektorinę poveikio analizę, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamoms grupėms. Be to, planuojant nelaimių valdymą ir rengiant scenarijus, kaip nustatyta Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 10 straipsnyje, turi būti atsižvelgiama į atliktą darbą, susijusį su Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslais. Todėl tikslų plėtojimas glaudžiai susijęs su scenarijų rengimu. Scenarijuose bus pateikta įrodymų ir informacijos apie konkrečią riziką, kuria turėtų būti grindžiamas tikslų formulavimas, o Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tiksluose turėtų būti nustatyta, kurios sritys svarbios atsparumo nelaimėms požiūriu, ir ši informacija turėtų padėti rengti scenarijus;

---

[3] Kraštutiniu atveju karinių priemonių naudojimas vadovaujant civiliams subjektams gali būti svarbus indėlis reaguojant į nelaimes. Kai manoma, kad remiant civilinės saugos operacijas tikslinga naudoti karinius pajėgumus, su kariškiais turėtų būti bendradarbiaujama vadovaujantis Tarybos ar jos kompetentingų organų nustatytomis sąlygomis, procedūromis ir kriterijais, kad Sąjungos mechanizmui būtų galima teikti su civiline sauga susijusius karinius pajėgumus, ir toks bendradarbiavimas turėtų atitikti atitinkamas tarptautines gaires.

(13) todėl Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai turėtų būti nuolat peržiūrimi ir persvarstomi atsižvelgiant į jų plėtojimo ir įgyvendinimo pažangą, naujas aplinkybes ir kintančius poreikius;

(14) pagal Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 34 straipsnio 2 dalį teikiamose ataskaitose turėtų būti reguliariai teikiama informacija, *inter alia*, apie pažangą, padarytą siekiant Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslų,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

DALYKAS IR TIKSLAS

1. Remiantis Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 6 straipsnio 5 dalimi, šia rekomendacija nustatomi Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai civilinės saugos srityje ir jų įgyvendinimo, ataskaitų teikimo ir peržiūros bendrieji principai.

2. Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai yra neprivalomas bendras pagrindas, kuriuo remiami prevencijos ir pasirengimo veiksmai nelaimių, kurios sukelia arba gali sukelti daugiašalį tarpvalstybinį poveikį, atveju, kad didėtų Sąjungos ir jos valstybių narių gebėjimas įveikti tokias nelaimes ir jų padarinius. Iškeliant šiuos tikslus nustatomos prioritetinės sritys ir susiję konkretūs siekiai, kad didėtų Sąjungos mechanizmo ir valstybių narių atsparumas nelaimėms.

HORIZONTALIEJI PRINCIPAI IR METODAI, KURIAIS GRINDŽIAMAS ATSPARUMAS NELAIMĖMS

3. Rizikos pobūdis sparčiai kinta. Dažnesnių ir didesnių gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių poveikis jaučiamas įvairiose šalyse ir sektoriuose, žūsta žmonės, patiriama ekonominių nuostolių. Siekiant išsaugoti civilinės saugos subjektų pajėgumą veiksmingai valdyti įvairius būsimus trikdomuosius įvykius, būtina didinti atsparumą nelaimėms.

4. Atsparumo nelaimėms didinimas civilinės saugos srityje turėtų būti:

   a) **visa apimantis** – turėtų būti atsižvelgiama į **visą nelaimių valdymo ciklą**, prevenciją, pasirengimą, reagavimą ir atsigavimą;

   b) **išankstinis** – kai įmanoma, turėtų būti mažinama pagrindinių rūšių nelaimių rizika, užtikrinama tinkama parengtis veiksmingai ir efektyviai reaguoti į nelaimes;

   c) **apimantis įvairius sektorius ir tarpvalstybinis** – turėtų būti skatinamas požiūris, kai atsižvelgiama įvairių rūšių rizikos tarpusavio priklausomybę, užtikrinamas atitinkamų politikos sektorių suderinimas ir skatinamas valstybių narių, kurioms kyla ta pati rizika, bendradarbiavimas. Bendradarbiavimas ir koordinavimas turėtų skatinti nuoseklumą, optimizuoti sinergiją ir skatinti nuoseklius veiksmus įvairiuose sektoriuose, įvairiais valdymo lygmenimis, be kita ko, regionų lygmeniu, tarp valdžios institucijų ir įvairių suinteresuotųjų subjektų;

   d) **grindžiamas žiniomis ir įrodymais** – turėtų būti remiamasi geru nelaimių rizikos išmanymu, be kita ko, nelaimių ekonominio poveikio, poveikio aplinkai ir socialinio poveikio išmanymu. Šiuo tikslu turėtų būti remiami moksliniai tyrimai ir inovacijos ir skatinama dalytis žiniomis, įskaitant mokslinių tyrimų, keitimosi duomenimis, nuolatinio vertinimo ir mokymosi gerosios patirties rezultatus;

e) **įtraukus –** kad niekas neliktų nuošalyje, turėtų būti atsižvelgiama į konkrečius žmonių poreikius ir pažeidžiamumą skatinančius veiksnius, pavyzdžiui, lytį, amžių, ekonominę ir socialinę padėtį, išsilavinimą, negalią ir geografines sąlygas kilti tam tikrai rizikai;

f) **tvarus –** turėtų būti atsižvelgiama į gamtos procesais pagrįstus sprendimus, klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo poveikį nelaimių rizikai, nelaimių poveikio aplinkai prevenciją ir švelninimą skiriant itin daug dėmesio tam, kad civilinės saugos operacijų poveikis aplinkai būtų kuo mažesnis.

SĄJUNGOS ATSPARUMO NELAIMĖMS DIDINIMO TIKSLAI

5. Kad didėtų atsparumas nelaimėms civilinės saugos srityje, reikia imtis toliau nurodytų sričių veiksmų:

   a) iš anksto numatyti – gerinti rizikos vertinimą, numatymą ir nelaimių rizikos valdymo planavimą;

   b) pasirengti – gerinti gyventojų informuotumą apie riziką ir pasirengimą;

   c) perspėti – gerinti ankstyvąjį perspėjimą;

   d) reaguoti – didinti Sąjungos mechanizmo reagavimo pajėgumus;

   e) apsaugoti – užtikrinti tvirtą civilinės saugos sistemą.

6. 5 dalyje išvardyti Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai nustatyti šios rekomendacijos priede.

7. Valstybės narės ir Komisija raginamos pagal Sąjungos mechanizmą imtis būtinų veiksmų ir priemonių, kad Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai būtų pasiekti. Jos raginamos skatinti bendradarbiavimą su nacionaliniais, regioniniais ir tarptautiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir privačiojo sektoriaus suinteresuotaisiais subjektais.

8. Jos raginamos užtikrinti sinergiją ir papildomumą su atitinkamomis tarptautinėmis, Europos ar nacionalinėmis atsparumo didinimo sistemomis, strategijomis, planais ir programomis, kad būtų toliau stiprinami bendri Sąjungos ir valstybių narių gebėjimai įveikti nelaimių padarinius.

9. Visų pirma pagal Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 6 straipsnio 1 dalies c punktą valstybės narės, toliau plėtodamos ir tobulindamos nelaimių rizikos valdymo planavimą nacionaliniu arba atitinkamu subnacionaliniu lygmeniu, įskaitant tarpvalstybinį bendradarbiavimą, turi atsižvelgti į Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslus ir riziką, susijusią su nelaimėmis, kurios sukelia arba gali sukelti daugiašalį tarpvalstybinį poveikį.

10. Siekiant padėti įgyvendinti Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslus, valstybės narės raginamos dalyvauti Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 6 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytuose rizikos valdymo gebėjimų tarpusavio vertinimuose.

11. Komisija turėtų padėti įgyvendinti Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslus naudodama pagal Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 13 straipsnį įsteigtą Sąjungos civilinės saugos žinių tinklą ir remdamasi kitomis priemonėmis pagal Sąjungos mechanizmą.

PERŽIŪRA IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

12. Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslai turėtų būti nuolat peržiūrimi ir tikslinami atsižvelgiant į jų įgyvendinimo pažangą ir į naujas aplinkybes bei kintančius poreikius, atsižvelgiant į scenarijų rengimą ir nelaimių valdymo planavimą, kaip nurodyta Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 10 straipsnio 1 dalyje.

13. Kas dvejus metus teikiamų ataskaitų pagal Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 34 straipsnio 2 dalį tikslais Komisija ir valstybės narės raginamos glaudžiai bendradarbiauti, kad būtų nustatyta Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslų įgyvendinimo pažangos stebėjimo metodika. Tokia metodika turėtų apimti padėties kiekvienoje su tikslais susijusioje srityje analizę ir atskaitos scenarijus, taip pat turėtų būti nustatyti tinkami rodikliai.

14. Valstybės narės raginamos teikti Komisijai atitinkamą informaciją apie Sąjungos atsparumo nelaimėms didinimo tikslų įgyvendinimą.

Priimta Briuselyje 2023 02 08

Komisijos vardu
Janez LENARČIČ
Komisijos narys

PATVIRTINTAS DOKUMENTO
NUORAŠAS
Generalinės sekretorės vardu

Martine DEPREZ
Direktorius
Sprendimų priėmimas ir kolegialumas
EUROPOS KOMISIJA